

КОМПЛЕКСНЕ ВИКОРИСТАННЯ ВЛАСНИХ РЕСУРСІВ ПІДПРИЄМСТВА В СИСТЕМІ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ

У статті розглядаються питання комплексного використання власних ресурсів підприємства у системі його економічної безпеки. Пропонуються підходи щодо створення механізму взаємодії в системі економічної безпеки підприємства.

В статье рассматриваются вопросы комплексного использования собственных ресурсов предприятия в системе его экономической безопасности. Предлагаются подходы создания механизма взаимодействия в системе экономической безопасности предприятия.

The questions of complex use of enterprise own resources in the system of its economic safety are considered in the article. The author offers approaches as to the creation of interaction mechanism in the system of an enterprise economic safety.

Ключові слова: підприємство, небезпеки, загрози, механізм взаємодії, комплексна система економічної безпеки, служба економічної безпеки.

У час глобалізації світової економіки та кризи у вітчизняній економіці українським підприємствам доводиться працювати в умовах дії перманентних факторів небезпек і загроз зовнішнього та внутрішнього середовища.

Ціллю даної статі є розгляд підходів до формування механізму комплексного використання власних ресурсів підприємства в системі його економічної безпеки.

Сучасні підприємства мають у своєму складі не тільки фахівців – безпосередньо виробників, але також і фахівців у галузях економіки, права, психології, інформатики, маркетингу тощо, які виконують важливі функції, що забезпечують виробничу діяльність. Усі ці фахівці входять до складу відповідних структурних підрозділів підприємства й підлеглі різним посадовим особам. Це серйозно впливає на ефективність використання їх інтелектуального потенціалу, досвіду, знань і вмінь у системі економічної безпеки підприємства. Для того, щоб раціонально використовувати всі власні ресурси підприємства для протидії реально існуючим і потенційним небезпекам, загрозам і ризикам ми пропонуємо модель їх комплексного використання в системі його економічної безпеки [рис. 1].

Для цього насамперед необхідно створити за наказом директора Раду з економічної безпеки підприємства – колегіальний орган, що створюється суб'єктом господарювання з метою вироблення рекомендацій для визначення політики і розробки стратегії безпеки і розвитку, організації, координації і контролю робіт з реалізації стратегії безпеки і розвитку підприємства, організації протидії загрозам, які несподівано виникли, і ризикам, пов'язаним з поточною діяльністю суб'єкта господарювання. Рекомендації Ради можуть враховуватися засновниками і керівництвом підприємства при виробленні і ухваленні рішень в координуванні безпеки і розвитку суб'єкта господарювання.

Особлива роль у комплексній системі забезпечення економічної безпеки підприємства належить його власній службі економічної безпеки – структурному підрозділу підприємства, що складається зі спеціалізованих підрозділів (відділів, відділень, секторів і груп), які пов'язані загальним організаційно-технологічним циклом комплексного забезпечення безпеки, набором завдань, які вирішуються, і

виконаних функцій зі зниження рівня або активній протидії всім внутрішнім і зовнішнім небезпекам і загрозам для діяльності підприємства. Очолюється начальником служби економічної безпеки, який безпосередньо підпорядковується першому керівникові (власникові).

Для того, щоб забезпечити ефективну роботу системи економічної безпеки підприємства, необхідно через відповідний механізм взаємодії налагодити тісний взаємозв'язок служби економічної безпеки з усіма його структурними підрозділами. Це дозволить повною мірою й комплексно використовувати всі власні ресурси підприємства для протидії зовнішнім і внутрішнім небезпекам, загрозам і ризикам. Для цього необхідно створити на базі наявних структурних підрозділів матричну систему забезпечення економічної безпеки (рис. 1), яка дозволить розподілити функції в системі економічної безпеки між різними структурними підрозділами з урахуванням наявності в них відповідних фахівців. Це дасть можливість скоротити штат служби економічної безпеки.

Для реалізації даного підходу до побудови системи економічної безпеки необхідно розв'язати проблему забезпечення централізованого управління й координації дій фахівців різних структурних підрозділів підприємства для вирішення конкретних завдань з забезпечення економічної безпеки, а також своєчасного виділення для цього відповідних матеріально-технічних ресурсів.

Це можливо тільки в тому випадку, якщо буде виконано кілька умов: 1) система економічної безпеки повинна підпорядковуватись безпосередньо керівникові підприємства; 2) на підприємстві необхідно розробити відповідну нормативну документацію, що регламентує діяльність системи економічної безпеки й участь у ній його структурних підрозділів і окремих фахівців (концепція економічної безпеки підприємства, накази, інструкції та інше); 3) у функціональних обов'язках посадових осіб підприємства повинні бути зазначені завдання, пов'язані із забезпеченням економічної безпеки підприємства.

Отже, добре налагоджена взаємодія служби економічної безпеки підприємства з усіма його структурними підрозділами дозволить розв'язати кілька важливих завдань: 1) повною мірою використовувати потенціал усіх структурних підрозділів у системі економічної безпеки підприємства; 2) систему економічної безпеки підприємства зробити по-справжньому комплексною; 3) домогтися суттєвого зниження витрат на утримання штатної служби економічної безпеки підприємства за рахунок оптимізації її структури й штату.

ЕКОНОМІЧНА БЕЗПЕКА

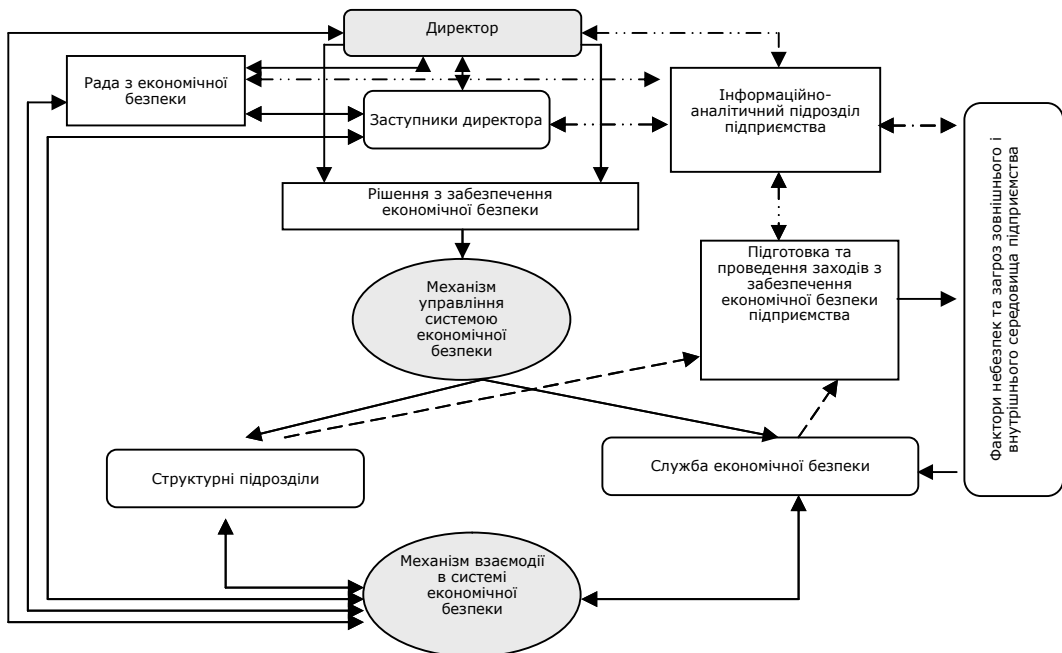

Рис. 1. Модель комплексного використання власних ресурсів підприємства в системі економічної безпеки

Для реалізації даного підходу до побудови системи економічної безпеки необхідно розв'язати проблему забезпечення централізованого управління та координації дій фахівців різних структурних підрозділів підприємства для вирішення конкретних завдань з забезпечення економічної безпеки, а також своєчасного виділення для цього відповідних матеріально-технічних ресурсів.

Ефективність системи економічної безпеки підприємства в сучасних умовах залежить від ефективності використання всіх його власних ресурсів для протидії всім реальним і потенційним небезпекам, загрозам внутрішнього та зовнішнього середовища. Для цього необхідно в системі економічної безпеки створити ефективний механізм взаємодії зі всіма внутрішнім і зовнішніми суб'єктами системи безпеки. Впровадити матричну систему забезпечення економічної безпеки, яка дозволить розподілити функції в системі економічної безпеки між різними структурними підрозділами з урахуванням наявності в них відповідних фахівців. Це дасть можливість скоротити штат служби економічної безпеки та ефективно використовувати всі власні ресурси підприємства в системі економічної безпеки.

Список використаних джерел:

1. Козаченко А.В., Пономарев В.П., Ляшенко А.Н. Экономическая безопасность предприятия: сущность и механизм обеспечения. К.: Изд-во "Либра", 2003.- 279 с.
2. Управление системой безопасности фирмы. Практическое руководство к действию / Пучков С.И., Кузнецов С.А.- М.: АСТ-ПРЕСС, 2001.-128 с.
3. Экономическая безопасность хозяйственных систем. Учебник. / под общ.ред. Колосова А.В., М.: Изд-во РАГС, 2001. - 446 с.
4. Шличков В.В. Теория и практика экономической безопасности предприятия. - М.: Арсин ЛТД, 2000.- 216 с.
5. Орлов П. И. Основы экономической безопасности фирмы / П.И.Орлов, В.Є.Духов. — Х. : ТОВ "Прометей-Прес", 2004. — 284с.